

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.004.02.2019

Barbara Skowronek
Dyrektor Szkoły Podstawowej
w Mnichowie
Mnichów 72
28-300 Jędrzejów.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/004 – Realizacja Programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa w Mnichowie (dalej: Szkoła), Mnichów 72, 28-300 Jędrzejów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Skowronek Dyrektor Szkoły od 1 września 2017 r. (dalej: Dyrektor Szkoły), poprzednio Dyrektorem Szkoły była do 31 sierpnia 2017 r. Agnieszka Dulęba-Kosowska.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystywanie przez Szkołę Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (dalej: OSE)
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli w 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler	Andrzej Kamiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/49/2019 z 22 maja 2019 r. (akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W Szkole wykorzystywano Ogólnopolską Sieć Edukacyjną (OSE). Zapewniła ona Szkole szerokopasmowy dostęp do sieci Internet, przyczyniając się do podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych uczniów i wspomagania procesu kształcenia poprzez wykorzystywanie technologii informacyjno - komunikacyjnych.

Szkoła była należycie przygotowana pod względem infrastrukturalnym do uruchomienia sieci OSE i zapewniła bezpieczne korzystanie z jej zasobów. Urządzenia przekazane Szkole były prawidłowo wykorzystywane i zabezpieczone przez dostępem osób nieupoważnionych.

Nauczyciele wykorzystywali cyfrowe materiały edukacyjne w procesie dydaktycznym realizowanym na wszystkich poziomach nauczania. W Szkole przeprowadzono szkolenia związane z wykorzystywaniem materiałów cyfrowych, a także szkolenie dotyczące funkcjonowania OSE. Nauczyciele podnosili swoje kompetencje technologiczne w ramach zewnętrznych szkoleń dotyczących bezpiecznego korzystania z sieci Internet oraz wykorzystania technik informacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Korzystanie przez Szkołę z Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej

Opis stanu
faktycznego

1. W dniu 13 września 2018 r. Dyrektor Szkoły zawarła z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym z siedzibą w Warszawie (dalej: NASK) „Umowę nr 26184 o świadczenie publiczne dostępnych usług telekomunikacyjnych w Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej”, (dalej: Umowa). Przedmiotem Umowy było świadczenie w Szkole Usług OSE oraz określenie warunków ich świadczenia. Zgodnie z Umową świadczenie usług OSE winno nastąpić w terminie nie dłuższym niż sześć miesięcy od dnia jej zawarcia. Zakres Usług OSE NASK obejmował m.in.:

- nieodpłatną usługę szerokopasmowego dostępu do Internetu o symetrycznej przepustowości 100 Mb/s;
- nieodpłatne usługi bezpieczeństwa teleinformatycznego, obejmującego ochronę przed szkodliwym oprogramowaniem, monitorowanie zagrożeń i bezpieczeństwa sieciowego, w tym wsparcie Szkoły w podejmowaniu działań zabezpieczających uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju;
- nieodpłatnych usług ułatwiających użytkownikom OSE dostęp do technologii cyfrowych.

Z protokołu zdawczo-odbiorczego usługi OSE wynika, że uruchomienie przedmiotowej usługi nastąpiło w dniu 26 listopada 2018 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w Umowie.

(akta kontroli str.5-40)

2. NASK dostarczył do Szkoły urządzenie pod nazwą przełącznik sieciowy SWITCH. Stan urządzenia nowy, nr naklejki inwentaryzacyjnej 400245. Urządzenie zostało przyjęte przez Szkołę „protokołem zdawczo-odbiorczym instalacji i urządzeń”. W wyniku oględzin stwierdzono, że powyższe urządzenie znajdowało się w Szkole i było podłączone do sieci OSE.

(akta kontroli str.41-42)

3. W związku z podłączeniem sieci OSE z budżetu Szkoły sfinansowano niewielkie prace adaptacyjne dotyczące krótkiego okablowania, estetyki i zabezpieczenia przyłącza. Wydatki w tym zakresie wyniosły ok. 500 zł.

Na koszt operatora OSE została wykonana instalacja teletechniczna poza-budynkowa. Z „protokołu wykonania instalacji poza-budynkowej” z dnia 21 maja 2019 r. wynika, że w ramach prac wykonano: instalację szafy OLT, montaż studni kablowej, instalację kabla światłowodowego, budowę przyłącza światłowodowego, wprowadzenie kabla światłowodowego do budynku.

(akta kontroli str.43-45)

Na wyposażeniu Szkoły znajdowało się 16 sztuk komputerów, w tym siedem mobilnych (laptopów). Do sieci OSE podłączone było 15 komputerów, w tym wszystkie mobilne oraz osiem stacjonarnych. Urządzenia stacjonarne pochodziły z 2006 r., natomiast urządzenia mobilne: dwa z 2014 r., dwa z 2016 r. oraz trzy z 2018 r.

Z informacji uzyskanej od Dyrektora Szkoły wynika, że *uruchamianie stron internetowych na komputerach mobilnych następowało w sposób poprawny. Starsze komputery z systemem Windows 7, pomimo zainstalowanych certyfikatów OSE nie otwierają wszystkich stron internetowych (np. google.pl nie wyszukuje zdjęć, blokuje dostęp do materiałów graficznych jak i dźwiękowych). Komputery stacjonarne przewidziane są do sukcesywnej wymiany w ramach posiadanych środków.*

W kosztach zakupu pomocy dydaktycznych partycypowała Gmina Jędrzejów, jako organ prowadzący szkołę, szczególnie w ramach programu „Aktywna tablica”. W ramach tego programu w 2018 r. zakupiono tablicę interaktywną z projekтором ultrakrótkoogniskowym oraz interaktywny monitor dotykowy o przekątnej 55 cali.

W Szkole uczyło się 42 uczniów w sześciu oddziałach (klasach), z tego w klasie: II – 10, IV – 4, V – 9, VI – 2, VII – 11, VIII – 6.

(akta kontroli str.46-54)

4. Z dokumentacji powykonawczej sporządzonej 26 listopada 2018 r. oraz zaktualizowanej 29 listopada 2018 r. wynika, że Operator OSE przeprowadził z wynikiem pozytywnym testy odbioru usługi OSE w zakresie:

- przepływności dostępu do internetu;
- uruchomienia stron internetowych ;
- dostępności usług pocztowych.

Przedstawiciel Operatora OSE:

- zainstalował certyfikat SSL na jednym komputerze umożliwiając korzystanie przez Szkołę z usługi *Bezpieczeństwo OSE PLUS*;
- przeprowadził instruktaż instalacji certyfikatów SSL;
- przekazał Szkole instrukcję w tym zakresie.

(akta kontroli str.55-72)

5. Szkoła zapewniła bezpieczeństwo korzystania z sieci OSE.

W pkt 6. Załącznika nr 5 (Zamówienie usługi OSE) do Umowy zawarto zapis, że NASK świadczy na rzecz Szkoły nieodpłatnie usługi bezpieczeństwa teleinformatycznego *Bezpieczeństwo OSE PLUS*, obejmujące ochronę przed szkodliwym oprogramowaniem, monitorowanie zagrożeń i bezpieczeństwa sieciowego, w tym wsparcie Szkoły w podejmowaniu działań zabezpieczających uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

(akta kontroli str. 26-27)

6. W związku z uruchomieniem OSE w Szkole powołano:

- Koordynatora OSE do, którego należy informowanie o usługach dostępnych w OSE – nauczyciel matematyki.
- Technicznego Reprezentanta Szkoły, którego zadaniem jest współpraca z Operatorem OSE, w tym zgłaszanie awarii – nauczyciel informatyki.

Ponadto do współpracy z Operatorem OSE została również skierowana jedna osoba przez organ prowadzący Szkołę, tj. Gminę Jędrzejów.

Według informacji uzyskanych od Technicznego Reprezentanta Szkoły – Sławomira Kuśmierka, nauczyciela informatyki wynika, że *prędkość internetu z sieci OSE to ponad 100 Mb/s i jest ona wystarczająca na potrzeby Szkoły. Połączenie przez sieć OSE jest stabilne i nie występują problemy z przerwami internetu.*

Dyrektor Szkoły poinformowała, że w Szkole występowały przerwy i utrudnienia w korzystaniu z sieci w czasie jej instalowania oraz w początkowym okresie po jej zainstalowaniu. *Były one krótkie, w liczbie trzech lub czterech. Przedstawiciel Szkoły kontaktował się w tej sprawie z Operatorem OSE telefonicznie i problemy zostały szybko usunięte. Obecnie sieć działa poprawnie.*

Siedmiokrotne badanie prawidłowości funkcjonowania sieci OSE przeprowadzone przez kontrolującego wykazało, że prędkość pobierania wynosiła od 97,28 Mb/s do 105,01 Mb/s a prędkość wysyłania wynosiła od 104,27 Mb/s do 106,99 Mb/s

(akta kontroli str. 73-75)

7. Nauczyciele i uczniowie mieli możliwość korzystania z sieci OSE w sali informatycznej do której doprowadzone jest połączenie za pomocą sieci lokalnej.

W pozostałych pomieszczeniach Szkoły (pracowniach i pomieszczeniach administracyjnych) korzystanie z sieci OSE możliwe jest dzięki połączeniu bezprzewodowemu z wykorzystaniem Access Pointów, lub routerów z funkcją Access Point.

Dostęp do wi-fi możliwy był po wpisaniu hasła dostępu, które znają nauczyciele. Zasięg sieci obejmuje całą Szkołę, dzięki czemu również uczniowie mają możliwość korzystania z internetu na telefonach i tabletach²

(akta kontroli str.74,76)

8. Szkoła była informowana o możliwościach wykorzystania sieci OSE w kwestii materiałów edukacyjnych. Informacje te pochodziły od organu prowadzącego Szkołę oraz MEN i dotyczyły korzyści z korzystania z OSE, takich jak: szybkość internetu, duży zakres korzystania ze stron internetowych, szybsza praca ze sprzętem multimedialnymi i tablicami interaktywnymi.

Z informacji uzyskanych od Dyrektora Szkoły wynika, że *nauczyciele korzystali m.in. z materiałów edukacyjnych zamieszczonych na stronach internetowych <https://it-szkola.eu.pl/> oraz <https://epodreczniki.pl/>.*

Materiały edukacyjne dotyczyły pracy na e-podręcznikach, wyszukiwania informacji w sieci i umiejętnego korzystania z tych informacji. Materiały te wykorzystywane były na zajęciach lekcyjnych z poszczególnych przedmiotów humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych, jak również dodatkowych-rozwijających. Korzystanie z tablic interaktywnych otworzyło nowy rozdział w przygotowaniu się do zajęć, a także podniosło ich atrakcyjność.

W okresie od 1 do 31 marca 2019 r. w Szkole, w procesie dydaktycznym, dzięki podłączeniu do sieci OSE wykorzystywano szereg cyfrowych materiałów edukacyjnych dostępnych za pomocą stron internetowych (w tym materiałach cyfrowych, które pozwalają na interaktywną pracę uczniów w czasie zajęć

² Po uzyskaniu hasła dostępu, na wydanie, którego zgodę wyraża kierownictwo Szkoły.

lekcyjnych i pozalekcyjnych): [1] w edukacji wczesnoszkolnej m.in. do pokazywania uczniom utworów muzycznych, gier i zabaw interaktywnych, edukacyjnych i prezentacji multimedialnych oraz [2] w klasach IV-VIII przy nauczaniu m.in. matematyki, j. polskiego, j. angielskiego, historii, chemii, biologii, plastyki, informatyki, fizyki – do przeprowadzania ćwiczeń interaktywnych i testów on-line, wyświetlania filmów edukacyjnych, słuchania muzyki, tłumaczenia tekstów, przybliżania informacji o regionie, obrazowania reakcji chemicznych itp.

W zakresie zmian, które nastąpiły wraz z podłączeniem sieci OSE Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *Wraz z podłączeniem do OSE otworzyła się możliwość szybkiego dostępu do obszarów wiedzy, jakiej do tej pory Szkoła nie posiadała. Dużą zaletą jest nowa jakość nauczania. Przeniesienie się do multimedialnego świata ucznia, z którego może w pełni korzystać. Poprawiła się kreatywność nauczycieli. Wzbogaciły się ich metody i techniki pracy z uczniem oraz rozwijanie kompetencji kluczowych. Praca z uczniem na tablicy interaktywnej daje szybki dostęp do wiedzy z zakresu różnych dziedzin, które wykorzystywane są na lekcji. Wiadomości te dostępne są w szybkim czasie, podane w sposób zrozumiały i bliski współczesnemu uczniowi poruszającemu się w świecie technologii cyfrowej. Nauczyciele otrzymali szeroki wachlarz pomocy w postaci e-podręczników, opracowanych testów, sprawdzianów oraz prac klasowych i kart pracy na różnych platformach edukacyjnych. Bardzo istotne jest przeprowadzanie doświadczeń zwłaszcza przedmiotów przyrodniczych, a przedstawienie doświadczenia w formie elektronicznej rekompensuje braki w wyposażeniu pracowni głównie w klasach VII i VIII z przedmiotów przyrodniczych. W Szkole funkcjonują cztery tablice interaktywne oraz jeden monitor dotykowy. Wszystkie te urządzenia są podłączone do OSE.*

(akta kontroli str. 78-93)

9. Po podłączeniu sieci OSE w Szkole nie były wykorzystywane inne łącza do sieci Internet.

(akta kontroli str. 77)

10. Nauczyciele już przed wprowadzeniem OSE pracowali z wykorzystaniem tablic interaktywnych. Nauczyciele odbywali szkolenia w zakresie wykorzystania cyfrowych materiałów edukacyjnych w nauczaniu przede wszystkim w pałaczkach macierzystych. W Szkole z uwagi na jej mały rozmiar zatrudnieni byli nauczyciele z różnych szkół na część etatu. W kontrolowanej jednostce nauczyciele uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym wprowadzenia e-dzienników do pracy Szkoły z firmy Librus.

Zaplanowano również szkolenie w nadchodzącym roku szkolnym dla obecnych jak i nowo zatrudnionych pracowników.

11. Szkoła nie otrzymała od Operatora OSE materiałów szkoleniowych w formie papierowej lub multimedialnej dotyczących bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych. Dyrektor Szkoły wyjaśniła w tej sprawie, że *nauczyciele na bieżąco poszerzają swój zasób wiedzy i umiejętności w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 79)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, lipca 2019 r.

Kontroler
Andrzej Kamiński
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

.....
podpis